MOKYMOSI STILIAI

2016 m. rugsėjo mėnesį mokykloje atliktas tyrimas mokymosi stiliams nustatyti. Tyrime mokymosi stiliaus sąvoka susiaurinama ir reiškia mokiniui geriausiai tinkantį regimąjį (vizualinį), girdimąjį (audialinį) ar kinestetinį (lietimo, judesio) informacijos priėmimo, apdorojimo ir perteikimo būdą. Vaikų mokymosi stilius yra tik formavimosi stadijoje. Reikia pastebėti, kad mokymosi stilius yra kintantis, priklausomai nuo įgyjamos patirties ir savęs tobulinimo.

Mokymosi stiliaus įvertinimo nauda:

- Geriau išnaudojamos mokymosi galimybes (panaudosite didesnę dalį savo įgimtų gebėjimų);
- Geresni įvertinimai;
- Geresnė savijauta pamokoje;
- Išmokstama naujų mokymosi strategijų, metodų;
- Patiriama mažiau įtampos;
- Labiau pasitikima savimi (žinosite savo stipriąsias ir silpnąsias puses, galėsite iš anksto pasiruošti).

Vizualinis (regimasis) mokymosi stilius

Vizualai – dominuoja vaizdinis informacijos priėmimo ir apdorojimo būdas – turi gerą vaizdinę atminį. Apie 65% žmonių priklauso šiam tipui. Vizualai taiko vaizdinę ortografijos strategiją: tardami žodžius, mato juos bei jų sudėtines dalis. Jiems būdinga tai, jog informaciją geriausiai suvokia, įsimena, kai ją mato. Todėl jie geriausiai mokosi, kai yra pateikiamos iliustracijos, diagramos, žemėlapiai ir kita vaizdinė medžiaga. Taigi norėdami suprasti informaciją vizualai būtinai turi ją pamatyti. Kai užduotys, nurodymai yra tik pasakomi, šio tipo žmonės patiria sunkumų: neprisimena ar klaidingai ją supranta.

Šio tipo žmonėms geriausia sėdėti priekyje (kaip ir kine, teatre, sporto varžybose), kad galėtų netrukdomi matyti, kas yra rodoma. Vizualai dažniausiai kalba greitai, pakeltu tonu, naudoja daug nurodančiųjų gestų, ore braižo schemas. Kai reikia pasakoti, jie dažniausiai naudoja žodžius, apibūdinančius išvaizdą, aplinką (kaip kas atrodė). Skaitydami jie įsivaizduoja (vaizduotėje mato) tai, ką perskaitė ir taip įsidėmi, supranta. Net mokantis žodžius jiems gerai sekasi, kai susikuria žodį atitinkantį vaizdą. Vizualą galima atskirti iš tokių kalboje naudojamų frazių: „pažvelkime į tai“, „pažiūrėk, kaip tai veikia“, „(ne)galiu įsivaizduoti“, „matai, viskas gerai“, „niekad nepamiršiu to veido (vietos)“, „aš tau parodysiu (nupiešiu, už rašysiu)“, „tik pažvelk į tai“, „tai atrodo gerai“.

Tinkamos profesijos: meno kryptys (vaizduojamieji menai, architektūra, dizainas), strateginio planavimo kryptys, navigacija, inžinerija, žurnalistika, pedagogika, teisė.

Stiprybės

Gerai prisimena, ką perskaitė ir parašė. Jiems patinka vaizdiniai pristatymai (pateiktys). Patinka rengti ir stebėti pateiktis.Gerai prisimena lenteles, diagramas, žemėlapius. Mėgsta fotografijas, iliustracijas.

Patinka puošti ir tvarkyti aplinką kurioje mokosi. Pastebi aplinkos elementus klasėje ar kitoje erdvėje. Instrukcijas, nurodymus, už duotis geriau supranta pateiktas raštu. Dažnai būna geri rašytojai. Rašydami daro mažai rašybos klaidų (geriau įsimena, kaip žodis yra parašytas, o ne kaip jis skamba).

Gali nustebinti puikia fotografine atmintimi.Gali prisiminti informacijos vietą lape (kaip buvo išdėstyta).

Mokosi struktūruotai, organizuotai (pvz.: mokantis istoriją labai pravartu matyti „Laiko juostą“.)

Turi gerą orientaciją erdvėje: greitai randa kelią pagal žemėlapį (ar tiesiog intuityviai žino reikiamą kryptį), retai pasiklysta. Mėgsta piešti, spalvinti, kopijuoti. Moka (intuityviai) derinti spalvas (todėl dažniausiai jų rūbai suderinti). Dažniausiai yra švarūs ir tvarkingi (patys ir aplinka aplink juos).

Sunkumai

Vargina ilgos nuobodžios paskaitos, pamokos, kuriose daug pasakojama. Ilgai klausydamiesi pameta mintį, todėl dažnai prašo pakartoti. Dėmesį blaško, jei kas nors užstoja kalbantįjį ir jie negali matyti jo veido, stebėti kūno kalbos.

Kaip mokytis

Dalykus, kuriuos reikia išmokti – užsirašykite: taip geriau įsiminsite. Žiūrėkite į žmogų (mokytoją), kuris aiškina, kalbasi su jumis: tai padės jums susikaupti. Stenkitės dirbti tyloje (jei galite užsidėkite ausines). Nors kai kuriems šio tipo žmonėms patinka ramus muzikinis fonas. Jei ką nors „praklausėte“ iš mokytojos aiškinimo, paprašykite pakartoti. Dauguma vizualų mėgsta mokytis vieni.Mokydamiesi darykite užrašus, pasibraukite, pasižymėkite. Kartodamiesi uždenkite mokomąją medžiagą (pvz.: žodžius, datas) ir stenkitės parašyti nežiūrėdami, tada pasitikrinkite. Spalvotai pabraukite, kas svarbiausia. Prieš skaitydami tekstą peržvelkite iliustracijas. Klasėje geriau sėdėkite priekyje, bet ne prie lango (tai gali blaškyti). Norėdami išmokti ką nors svarbaus (žodžius, datas, faktus) užsirašykite juos kortelėse ir padėkite jums gerai matomose vietose (ant stalo, veidrodžio, šalia telefono) ir kartas nuo karto jas perskaitykite. Mokykitės stebėdami filmus, naudodamiesi internetu (ten, kur yra vaizdinė medžiaga). Jei žodinio aiškinimo nesuprantate, paprašykite raštiškų instrukcijų (pvz.: paprašykite, kad mokytoja užrašytų lentoje, pasakytų, kur galima apie tai pasiskaityti). Būtinai stebėkite, kas rašoma lentoje, nusirašykite tai (net jei neliepia). Mokydamiesi stenkitės susikurti vaizdus, įsivaizduoti (pvz.: pamatyti žodžio, kurį reikia išmokti, reikšmę). Susikurti simbolius ar paveikslėlius, kurie padėtų prisiminti.

Kaip mokyti

Pateikite kaip galima daugiau ir įvairesnės vaizdinės medžiagos. Pasistenkite, kad medžiaga, kurią rodote, būtų kokybiškai parengta, sisteminga, nuosekli. Aiškinimą iliustruokite vaizdingais pavyzdžiais (kad vaizduotėje būtų galima pamatyti vaizdą). Naudokite multimediją ir kitas IT.Tinkami darbo būdai: diagramų, grafikų studijavimas ir braižymas, fotografijų, iliustracijų peržiūra, stendų, plakatų rengimas, spalvinimas, koliažų rengimas, rašymas (esė, laiškai, rašiniai, tekstų analizės), skaitymas (knygos, žurnalai, laikraščiai), pristatymų rengimas, filmo kūrimas ir peržiūra, kryžiažodžiai, dėlionės, žemėlapių studijavimas, darbas su kontūriniais žemėlapiais, mokomųjų kortelių rengimas, pateiktys (kūrimas ir peržiūra. Geriausi atsiskaitomieji darbai: esė (rašiniai, diktantai), žemėlapiai, lentelės. Sunkiausiai seksis klausymo už duotys.

Audialinis (girdimasis) mokymosi stilius

Audialai – teikia pirmenybę garsinei informacijai - turi gerą girdimąją atmintį ir gali atkurti situacijas, mintyse „klausydamiesi“ dialogų. Apie 30% žmonių priskiriami šiam tipui. Jie iš garsų, muzikos, diskusijų, žodinių pranešimų gauna daugiau informacijos negu kiti. Žiūrėdami filmą jie daugiau dėmesio kreipia į garso takelį, jų galvoje dažnai skamba kokia nors melodija, mėgsta ką nors niūniuoti. Jiems patinka diskusijos, paskaitos, pasisakymai, garso įrašai bei įvairūs ž aidimai ž odž iais. Jie mėgsta garsiai skaityti ir klausytis garsiai skaitomų istorijų. Audialai naudoja audialinę ortografijos strategiją, kuomet tariant ž odž ius įsimenamos garsų dalys. Jiems klausantis, ž vilgsnis tampa tarsi nematantis, ausis atsukta į garso šaltinį. Mokydamiesi audialai garsiai skaito arba „kalbasi su savimi“, aiškiai atskiria ir moduliuoja garsus, kad pabrėžtų mintį. Jų rankų gestai - akomponuojantys: punktų skaičiavimas lenkiant pirštus, gilus įkvėpimas prieš pasakant pagrindinę mintį ir pan. Jiems patinka, kai instrukcijos pateikiamos ž odž iu, akcentuojant veiksmų atlikimo tvarką, pakartojant ir apibendrinant. Jiems geriau mokytis įsirašant paskaitą, o vėliau perklausant. Audialai vartoja „audialinius“ teiginius: „girdžiu, ką sakai“, „skamba puikiai“, „jau girdžiu pavojaus varpus“, „vienąsyk tai nuskambės per visą šalį“, „visi tik ir šneka apie tai“, „ta idėja zyzia mano galvoje“, „tai man nieko nesako“, „man nepatinka jo tonas“ ir pan.

Tinkamos profesijos: žurnalistas, poetas, mokytojas, teisininkas, politikas.

Stiprybės

Gerai prisimena, ką girdėjo ar ką sakė patys. Jei ko nors nesuprato, aiškinasi tai diskutuodami, kalbėdamiesi. Gerai įsidėmi žodines instrukcijas. Gerai prisimena vardus. Patinka garsiai skaityti, deklamuoti. Patinka stebėti ir rengti „garsinius“ pristatymus (ką nors pasakoti, naudoti muziką).

Patinka diskusijos, darbas grupėse. Geriausiai supranta tai, ką išgirdo. Turi gerą klausą, jaučia ritmą. Jautresni garsams, juos geriau skiria. Garsai (muzika) sukelia emocijas. Mėgsta muziką, dainavimą. Dažniausiai gerai dainuoja, groja kokiu nors instrumentu, gerai sekasi už sienio kalbos.

Sunkumai

Jiems sunku tyliai dirbti ilgesnį laiką. Klasėje gali būti „plepiai“ (trukdyti kitiems). Išblaško įkyrūs pašaliniai garsai (tačiau gali erzinti ir visiška tyla). Gali kilti sunkumų rašant sunkesnės rašybos žodžius (kurie vienaip tariami, kitaip rašomi). Sunkiai supranta žemėlapius ir diagramas. Lėtai skaito.

Kaip mokytis

Geriau mokytis dviese, kad galėtumėte kalbėtis apie tai, ką mokotės (taip informaciją išgirsite ir geriau įsidėmėsite, suvoksite). Garsiai keletą kartų kartokite informaciją, kurią norite išmokti. Paprašykite (jie įmanoma), kad mokytoja užduotį leistų atlikti žodžiu. Galite įsirašyti svarbią medžiagą (ką reikia išmokti) į diską ir perklausyti prieš atsikaitymą. Skaitydami, studijuodami vaizdinę medžiagą (nuotraukas, grafikus, žemėlapius) garsiai pasakykite svarbiausius dalykus. Tai, ką norite geriau suprasti ir įsiminti, aiškinkite kitam žmogui (draugui, mamai..) Medžiagą, kurią reikia išmokti (žodžius, apibrėžimus, formules) susirašykite kortelėse (geriausiai skirtingų spalvų) ir kartas nuo karto perskaitykite garsiai. Ką nors mokydamiesi garsiai pasakykite tikslą – ką turite išmokti: tai padės nukreipti mąstymą reikiama linkme. Kai tik įmanoma, skaitykite garsiai. Prisiminkite, kad dėstomą medžiagą užsirašinėdami, tai darote prastai (nes jums geriau klausytis), todėl palikite vietos po užrašais, kad vėliau galėtumėte patikslinti (pažiūrėję į draugo už rašus). Testo metu pasistenkite „išgirsti“ atsakymus.

Kaip mokyti

Teikdami užduotis, aiškindami perfrazuokite (keliais būdais pateikite tai, ką norite pasakyti).
Kalbėdami atkreipkite dėmesį į balso toną, kalbėjimo greitį. Tai išnaudokite norėdami pabrėžti, atkreipti dėmesį. Pamokos metu įsitikinkite, ar šio tipo mokiniai jus gerai girdi (pvz.: trukdo garsai gatvėje).
Leiskite klausinėti. Žodžius, dėl kurių tarimo galima kita interpretacija, užrašykite lentoje.
Naudodami IT atkreipkite dėmesį ir garsus (pvz.: demonstruodami skaidres parinkite tinkamą muzikinį foną). Mokydami datų, vardų ir kt. leiskite rimuoti, repuoti ir pan. Tinkami darbo būdai: žodiniai pranešimai, prezentacijos, draugų (klasės, grupės) mokymas, diskusijos, įrašų (tiek mokomųjų, tiek muzikinių) klausymas, vaizdo įrašų, filmuotos medžiagos žiūrėjimas, dainavimas, vaidinimai (ypač su muzika), žodžių žaidimai, turnyrai (sakant žodžius), pasakojimas. Geriausias atsikaitymo darbas – atsakinėti į klausimus išklausius paskaitos, įrašo. Sunkiausias darbas – skaitomo teksto suvokimo už duotys.

Kinestetinis (judėjimo, liečiamasis) mokymosi stilius

Kinestetikai pasaulį pažįsta lytėdami ir dalyvaudami, lengvai prisimena įvykius bei gali įvardyti su jais susijusius jausmus ir pojūčius. Jie sudaro apie 5% populiacijos. Jiems patinka fizinė veikla, modeliavimas, žaidimai lauke, ekskursijos, mokymasis veikiant (projekto metodas). Kinestetikai įsimena žodžius juos perrašydami ar bent judindami ranką taip, tarsi rašytų. Kalbėdami jie daž nai tarsi imituoja tai,apie ką pasakoja. Geriausios idėjos jiems kyla judant (bėgiojant, dirbant sode ir pan.). Laisvalaikį jie leidžia aktyviai, nepatinka sėdėti namuose. Kalbėdamiesi su kitu žmogumi mėgsta liesti jo ranką ar petį, prieiti arti. Kadangi kinestetikai fiziškai labai aktyvūs, jiems mokantis būtinos reguliarios pertraukėlės. Tokiems žmonėms patinka, kai už duotys pateikiamos emocionaliai, demonstruojant realius objektus, naudojant daug gestų ir mimikos elementų. Kinestetikai vartoja teiginius: „jaučiu, viskas bus gerai“, „ar jau galima to imtis?“, „esu sukrėstas to, ką patyriau“, „aš jau pakeičiau savo poziciją“, „pamečiau mintį“, „tai buvo gilus išgyvenimas“, „ši mintis pati svariausia“, „netrukus žengsime platų žingsnį“ ir pan.

Tinkamos profesijos: fiziniai, rankų darbai, sportas, šokiai, drama.

Stiprybės

Gerai prisimena, ką darė, ką čiupinėjo, kokie pojūčiai buvo. Prisimena, kaip ką nors padaryti, jei kartą tai jau darė. Turi gerą kūno koordinaciją. Gera akies – rankos koordinacija. Patinka vaidinti situacijas.
Mokantis patinka praktinės užduotys. Patinka ką nors kurti, daryti pagal mokomąją medžiagą.
Mėgsta trumpai užsirašinėti (kad turėtų, ką veikti), bet nemėgsta tais užrašais naudotis. Patinka naudotis kompiuteriu. Fiziškai (gesais, mimika, kitais judesiais) išreiškia susidomėjimą, susižavėjimą. Patinka rankdarbiai. Jautrūs aplinkai: jaučia įvairias tekstūras, kitas paviršių savybes. Nebijo „susitepti rankų“: atlikti įvairius darbus. Mėgsta ką nors kolekcionuoti. Dažnai geri sportininkai, šokėjai, aktoriai.

Sunkumai

Sunku ilgesnį laiką nusėdėti vienoje vietoje (kyla įtampa, jaučiasi nepatogiai). Klausydami turi ką nors veikti su rankomis (maigyti, žaisti ir pan.) Mokydamiesi mėgsta užkandžiauti. Gali turėti dėmesingumo problemų.Dažnai negražus raštas. Daro rašybos klaidų.

Kaip mokytis

Ką nors mokydamiesi vaikštinėkite ir kartokite, tai, ką turite prisiminti. Jei reikia skaityti pasakojamą tekstą (paragrafą, apsakymą): taikykite „nuo visumos prie dalies“ metodą: iš pradžių viską peržvelkite (iliustracijas, dalių pavadinimus), perskaitykite pirmą ir paskutinį paragrafą, ir pabandykite įsijausti į tekstą. Trumpą tekstą galite pabandyti skaityti nuo kito galo. Jei jaučiate, kad negalite nustygti vietoje (suku ramiai sėdėti) pasistenkite judėti netrukdydamas kitiems: darykite pirštų pratimus, sėdėdami judinkite kojas ar pėdas, rankose čiupinėkite kokį nedidelį daiktą. Mokydamiesi namuose nesėdėkite prie stalo: atsigulkite, patogiai įsitaisykite fotelyje, sėdėkite ant ž emes ir pan. Galite pamėginti naudoti muzikinį foną (geriau ramesnį, klasikinės muzikos). Savo rašomąjį stalą uždenkite mėgiamos spalvos popieriumi, taip pat galite dekoruoti ir kitus aplinkos elementus. Tai padės susikaupti. Medžiagą, kurią turite išmokti pamėginkite skaityti per kokios nors spalvos plėvelę (permatomą popierių). Pamėginkite keletą spalvų, suraskite, kuri jums tinka labiausiai. Mokydamiesi darykite pertraukas: 15-25 minutės darbo, 3-5 minutės pertrauka. Kai norite ką nors įsiminti (ž odž ius, datas, vardus), už simerkite ir pirštu ore (ar ant bet kokio paviršiaus) užrašykite. Mintyse stenkitės pamatyti ir išgirsti tai, ką rašote. Kai norėsite prisiminti informaciją, užsimerkite ir mintyse pamatykite ir išgirskite, ką mokėtės Mokydamiesi naują informaciją, darykite korteles, sugalvokite žaidimus. Skaitydami laikykite knygą rankose, o ne ant stalo. Mokydamiesi, svarbiausias mintis už sirašykite savais žodžiais. Atsakinėdami stovėkite.

Kaip mokyti

Leiskite šio tipo mokiniams padaryti pertraukėlę ir pajudėti. Paskatinkite mokinius, tai ką klauso, užsirašyti savo ranka, o tai ką duodate padalomojoje medžiagoje, persirašyti. Mokantis naujos medžiagos leiskite (ar net liepkite) jiems atsistoti, vaikštinėti. Naudokite IT. Teikite gyvus, tikrus, aktualius pavyzdžius. Numatykite daugiau praktinės veiklos (kur galima liesti, patirti, judėti).

Tinkami darbo būdai: greitos apklausos, pristatymai, judrieji žaidimai, šokis, apčiuopiamų pavyzdžių pateikimas, judėjimas (siūbavimas) skaitant, inscenizacijos, interviu, pantomima, šarados, skaitymas vaidmenimis, užsiėmimai lauke (lauko tyrimai), ekskursijos, projektai, laboratoriniai darbai, veikimo principo demonstravimas, modeliavimas, iškarpų rengimas, spalvinimas, rankdarbiai, darbas prie lentos, plakatų, stendų rengimas, dėlionės, koliažai, darbas pratybose, darbas kompiuteriu. Geriausias atsikaitymo darbas – testas su pasirenkamais atsakymais. Sunkiausias darbas – ilgo rašinio rašymas.

Atlikus tyrimą matyti, kad didžioji dalis mokinių geba mokytis naudodami veikimo (kinestetinis) stilių , trečdalis mokinių geba mokytis naudodami girdimąjį (audialinį) stilių ir apie 20 proc. mokinių regimąjį (vizualinis) stilių.

Tyrimo rezulatai perduoti mokytojams, kad vesdami pamokas galėtų naudoti įvairius mokymo būdus, kurie palengvintų mokiniams mokomosios medžiagos įsisavinimą.

Parengė mokyklos socialinė pedagogė Audronė Grigienė
2016 rugsėjis